

Xavier Vallvé, cap de l'Oficina de Valorització i Patents de la UAB

01.03.2013 **Entrevistes** - A la Universitat Autònoma de Barcelona, l'Oficina de Valorització i Patents (OVP) és l'encarregada de gestionar la propietat industrial de la Universitat, des de la sol·licitud de la patent fins a la promoció i captació de finançament i la transferència dels resultats de recerca mitjançant llicències. Al capdavant de l'Oficina hi ha Xavier Vallvé, bioquímic i Agent de Patents Europeu. En la següent entrevista ens explica com sumar valor social i econòmic a la recerca desenvolupada a la Universitat.

Per què és important protegir el coneixement generat de la recerca?

La protecció d'un resultat de recerca permet disposar d'uns drets d'exclusiva en la comercialització del mateix durant un període limitat de temps. D'aquesta manera, protegir el coneixement és fonamental per a que les empreses vulguin invertir en el desenvolupament del resultat de recerca i que aquest pugui arribar al mercat, ja que es podran beneficiar d'una certa exclusiva que els permeti recuperar la inversió.

Així, protegir els resultats de recerca, principalment a través de patents, és un dels mitjans principals perquè aquests resultats puguin acabar beneficiant la societat, convertint-se en productes o serveis concrets, a més de representar una font d'ingressos per a la universitat i els grups de recerca que els han generat.

Quins mecanismes hi ha actualment per protegir el coneixement?

Hi ha diferents modalitats de propietat intel·lectual i industrial per a protegir diferents tipus de creacions. Per exemple, els drets d'autor protegeixen les creacions artístiques en un sentit ampli, i les patents protegeixen invencions, és a dir, tecnologia.

Quins beneficis genera patentar?

La patent és un instrument de transferència tecnològica així doncs patentar en si mateix no genera beneficis a no ser que el producte protegit per la patent es comercialitzi. Des d'un punt de vista social, els beneficis es generen quan els resultats de recerca dels investigadors arriben a la societat. Des d'un punt de vista més específic, l'explotació comercial de la patent genera retorns econòmics per a la universitat i per als propis investigadors.

Per als investigadors, patentar els seus resultats de recerca els permet dur a la pràctica les aplicacions de la recerca i que la societat se'n pugui beneficiar, crear riquesa i contribuir a augmentar el nivell tecnològic.

Quin paper té la Universitat en el foment de la protecció dels resultats de la investigació i la seva comercialització?

És evident que les universitats són agents imprescindibles en els sistemes nacionals d'innovació. En els darrers anys han adoptat un paper molt important a l'hora d'originar i promocionar la difusió de coneixement i tecnologia per contribuir al creixement econòmic, reconeixent la transferència de tecnologia i coneixement com la seva tercera missió, després de l'educació i la recerca. En aquest sentit, la UAB disposa de l'Oficina de Valorització i Patents per a assessorar als investigadors, gestionar els resultats de recerca susceptibles de ser protegits i comercialitzats, i realitzar les accions necessàries per a que es llicenciïn aquets resultats.

El 2012 l'Oficina de Valorització i Patents ha sol·licitat un total de 50 patents. És una bona xifra?

La Universitat Autònoma de Barcelona es troba entre les primeres universitats espanyoles en patents sol·licitades. Tot i així, crec que més que en la xifra absoluta de patents, és més interessant fixar-nos en els acords de transferència que assoleix la Universitat. Aquest és un indicador més important, ja que representa la transferència dels resultats de recerca i el seu retorn a la societat. Així, el 2012 la Universitat ha signat 7 acords de transferència.

És compatible patentar i publicar?

Sí, és compatible, sempre i quan la data de la sol·licitud de patent sigui prèvia a la data en que l'article hagi estat publicat.

Quin és el millor moment per presentar una sol·licitud de patent?

La presentació d'una sol·licitud de patent depèn de diversos factors i l'estratègia de l'empresa o entitat titular determina el moment més adient. Molts cops, el millor moment per presentar una sol·licitud de patent seria fruit de l'equilibri entre factors com els resultats obtinguts, el temps estimat d'arribada al mercat del producte que cobreix la patent i la possible aparició d'altres patents o publicacions que s'avancin a la possible patent.

Cada país aplica les seves pròpies lleis?

Una patent és un títol atorgat per cada estat en que es dona al titular un dret en exclusiva per tal que cap altra empresa pugui explotar comercialment el producte protegit per la patent durant un període determinat de 20 anys des de la data de sol·licitud de patent. Cada país té la seva pròpia llei sobre patents i és aquesta llei la que regula les patents en aquest país.

El passat mes de desembre, el Parlament Europeu va aprovar les normes que establiran una patent unitària per a la UE, amb l'excepció de l'Estat espanyol i Itàlia. Què implicarà aquesta patent unitària?

Actualment, el procediment de concessió de la patent europea a través de l'European Patent Office (EPO) permet sol·licitar una patent europea (en anglès, francès o alemany) i realitzar tot el tràmit fins a la concessió de la patent a la EPO (un sol procediment, un sol idioma, una sola llengua, i una sola legislació). De totes maneres, un cop s'ha concedit la patent, és necessari validar-la a cada un dels països que formen part del Conveni, el que implica traduir la patent als idiomes corresponents, pagar taxes a cada país, i continuar el procediment (de manteniment, bàsicament) a cada una de les oficines nacionals.

Amb la patent unitària europea es simplifica el procediment post-concessió, i ja no serà necessari validar la patent a cada país sinó que la patent tindrà validesa de forma unitària. Això implica una simplificació dels tràmits de traducció (i reducció en el cost) i en principi una disminució dels costos de manteniment.

L'Estat espanyol ha rebutjat aquesta proposta de crear una patent única europea perquè considera que discrimina l'espanyol davant anglès, francès i alemany. Què significarà per als investigadors espanyols?

Els investigadors espanyols es podran beneficiar de la patent unitària (és a dir, obtenir una patent vàlida des del moment de la concessió en tots els països signants del Conveni menys Espanya i Itàlia), i en paral·lel, validar la patent a Espanya i Itàlia si és d'interès, doncs els dos sistemes coexistiran.